

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σχεδιασμός Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις και Μέθοδοι Εκτίμησής τους

ΤΟΜΟΣ Β₁

Σ. ΠΑΠΑΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ
Μ. ΣΚΟΥΡΤΟΣ
Κ. ΧΑΤΖΗΜΠΙΡΟΣ

Εισαγωγή
στην Περιβαλλοντική
Αξιολόγηση
Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις
και Μέθοδοι Εκτίμησής τους

Copyright © 1999
Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Οδός Παπαφλέσσα & Υψηλάντη, 26222 Πάτρα
Τηλ: (061) 314094, 314206, Φαξ: (061) 317244

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
του Τόμου
**Εισαγωγή στην Περιβαλλοντική Αξιολόγηση - Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις
και Μέθοδοι Εκτίμησής τους**

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος Σπουδών
Σπύρος Αμούργης

Ακαδημαϊκός υπεύθυνος της Θεματικής Ενότητας
Πολυξένη Κοσμάκη

Συγγραφή

Ανδρέας Α. Παπανδρέου, Μιχάλης Σκούρτος
Κίμων Χατζημπίρος
Σπύρος Παπαρηγορίου

Κριτική Ανάγνωση

Δημήτρης Λουκόπουλος
Ελευθέριος Τσουλουβής
Δημήτρης Λουκόπουλος, Κλήμης Ντάβος

Επιμέλεια στη Μέθοδο της Εκπαίδευσης από Απόσταση
Αναστασία Κοσιώνη

Γλωσσική επιμέλεια
Ελένη Οργανοπούλου

Φιλολογικός έλεγχος
Ευαγγελία Αντωνάκη

Καλλιτεχνική επιμέλεια
Κώστας Νικολάου

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση
Νάντια Ματσίνου

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού και γενική επιμέλεια των εκδόσεων
ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ
ΕΑΠ/1997-1999

ISBN: 960-538-140-0

*Σύμφωνα με το Ν. 2121/1993
απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική
αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του
με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	13
-----------------	-----------

Π. Κοσμάκη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Α. Παπανδρέου - Μ. Σκούρος

Βασικές αρχές περιβαλλοντικής αξιολόγησης	15
--	-----------

Σκοπός	15
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	15
Έννοιες-Κλειδιά	15
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	16

Ενότητα 1.1

Η περιβαλλοντική αξιολόγηση ως εργαλείο κοινωνικών επιλογών	18
1.1.1 Ορισμός βασικών εννοιών	19
1.1.2 Οι επιπτώσεις	21
1.1.3 Το εύρος της περιβαλλοντικής αξιολόγησης.....	24
1.1.4 Αξιολόγηση στόχων και όχι μέσων	27
1.1.5 Σύντομη ιστορική αναδρομή.....	34

Ενότητα 1.2

Η αξιακή διάσταση	36
1.2.1 Ηθική και απόψεις κοινωνικής αξίας	37
1.2.2 Άτομο και ορθολογικότητα.....	53

Ενότητα 1.3

Συστήματα αλληλεπίδρασης: Θεσμοί και ψηφοφορία	60
1.3.1 Η καταγωγή των κανόνων.....	60
1.3.2 Η εγωιστική συμπεριφορά και το κοινό καλό.....	62
1.3.3 Αποτυχία της αγοράς, εξωτερική οικονομία και δικαιώματα ιδιοκτησίας	65

1.3.4 Ψηφοφορία και δυνατότητα δημοκρατικής επιλογής	67
1.3.5 Συμπεράσματα: Αξίες, άτομα και θεσμοί	70

Ενότητα 1.4

Οι μέθοδοι	74
1.4.1 Οικονομικές προσεγγίσεις	75
1.4.1.α Βασικά στοιχεία των οικονομικών της ευημερίας	76
1.4.1.β Οι οικονομικές μέθοδοι	78
1.4.2 Μη οικονομικές προσεγγίσεις	80
1.4.2.α Πολυκριτηριακές μέθοδοι	81
1.4.2.β Μονοκριτηριακές, μη οικονομικές μέθοδοι	85

Ενότητα 1.5

Σύγκριση των μεθόδων	88
Σύνοψη	92
Παράρτημα.....	94
Βιβλιογραφία.....	100
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Κ. Χατζημπίρος

Εκτίμηση και αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τεχνικά έργα και δραστηριότητες 103

Σκοπός	103
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	103
Έννοιες-Κλειδιά	103
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	104

Ενότητα 2.1

Αειφόρος ανάπτυξη – Περιβαλλοντική πολιτική	105
--	------------

Ενότητα 2.2

Η Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	108
2.2.1 Ορισμοί - Στόχοι	108
2.2.2 Περιεχόμενο Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	110

2.2.3 Κατηγορίες επιπτώσεων	111
2.2.4 Μεθοδολογία Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	113
2.2.5 Εκτίμηση επιπτώσεων και διαδικασία λήψης αποφάσεων	113
2.2.6 Μέτρα αντιμετώπισης και παρακολούθησης	114

Ενότητα 2.3

Χαρακτηριστικά του ελληνικού φυσικού περιβάλλοντος.....	116
2.3.1 Κίνδυνοι και ανάγκες προστασίας.....	117

Ενότητα 2.4

Ο θεσμός της ΕΠΕ στην Ελλάδα	119
2.4.1 Διαδικασία εφαρμογής	119
2.4.2 Δημοσιοποίηση – Κοινωνική αποδοχή των ΜΠΕ	120
Σύνοψη	122
Παράρτημα.....	123
Βιβλιογραφία.....	125
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη.....	126

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Σπ. Παπαρηγορίου

Δομή και περιεχόμενο των Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων – Μελέτη Περίπτωσης 127

Σκοπός	127
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	127
Έννοιες-Κλειδιά	127
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	128

Ενότητα 3.1

Εισαγωγικά στοιχεία	131
3.1.1 Σύντομο ιστορικό του θεσμού των ΜΠΕ.....	131
3.1.2 Σκοπός και περιεχόμενο των ΜΠΕ	132
3.1.3 Οφέλη και προβλήματα των ΜΠΕ	133

	Ενότητα 3.2
Ιστορικό - Θέση του προβλήματος.....	135
Σκοπός	135
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	135
3.2.1 Εισαγωγικά σχόλια	135
3.2.2 Ιστορικό	136
	Ενότητα 3.3
Περιγραφή των έργων	140
Σκοπός	140
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	140
3.3.1 Εισαγωγικά σχόλια	140
3.3.2 Αντικείμενο της μελέτης	141
3.3.3 Γεωγραφική θέση των έργων	141
3.3.4 Σημασία και σκοπιμότητα των έργων	146
3.3.5 Οικονομικά των έργων	148
3.3.6 Εναλλακτικές λύσεις	149
3.3.7 Μηδενική λύση.....	150
3.3.8 Τεχνική περιγραφή των έργων.....	151
3.3.9 Περιγραφή της λειτουργίας των έργων	154
	Ενότητα 3.4
Ανάλυση της κατάστασης του περιβάλλοντος.....	158
Σκοπός	158
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	158
3.4.1 Εισαγωγικά σχόλια	158
3.4.2 Φυσικό περιβάλλον	160
3.4.3 Ανθρωπογενές περιβάλλον	169
	Ενότητα 3.5
Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.....	174
Σκοπός	174
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	174
3.5.1 Εισαγωγικά σχόλια	174
3.5.2 Επιπτώσεις από τη φάση κατασκευής των έργων.....	175
3.5.3 Επιπτώσεις από τη φάση λειτουργίας των έργων	178

	Ενότητα 3.6
Αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων	190
Σκοπός	190
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	190
3.6.1 Εισαγωγικά σχόλια	190
	Ενότητα 3.7
Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων	202
Σκοπός	202
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	202
3.7.1 Εισαγωγικά σχόλια	202
3.7.2 Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη φάση κατασκευής ..	204
3.7.3 Αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τη φάση λειτουργίας ..	206
	Ενότητα 3.8
Σχόλια - Συμπεράσματα	211
Σκοπός	211
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	211
3.8.1 Υποχρεώσεις του μελετητή	211
3.8.2 Διάρθρωση της μελέτης	212
3.8.3 Προβλήματα της μελέτης	212
3.8.4 Μετά τη ΜΠΕ	214
Σύνοψη	215
Παράρτημα	216
Βιβλιογραφία	226
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	228